



EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS  
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

SECȚIUNEA A PATRA

**CAUZA CIUBOTARU c. MOLDOVEI**

*(Cererea nr. 27138/04)*

HOTĂRÎREA

STRASBOURG

27 aprilie 2010

**DEFINITIVĂ**  
**la 27 iulie 2010**  
**potrivit articolului 44 § 2 (b) din Convenție.**

*Poate fi obiectul revizuirii editoriale, inclusiv în ce privește traducerea.*



**În cauza Ciubotaru c. Moldovei,**

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secțiunea a Patra), statuînd în Cameră compusă din:

Nicolas Bratza, *Președinte*,

Lech Garlicki,

Ljiljana Mijović,

David Thór Björgvinsson,

Ján Šikuta,

Päivi Hirvelä,

Mihai Poalelungi, *judcători*,

și Fatoș Aracı, *Grefier adjunct al Secției*,

Deliberând în secret la 30 martie 2010,

Pronunță următoarea hotărâre, adoptată în aceeași zi:

**PROCEDURA**

1. Cauza a fost inițiată printr-o cerere (nr. 27138/04) contra Republicii Moldova, depusă la 19 iulie 2004, adresată Curții în conformitate cu Articolul 34 din Convenția privind Apărarea Drepturilor și Libertăților Fundamentale („Convenție”) din partea cetățeanului Republicii Moldova, dl Mihai Ciubotaru (“reclamant”).

2. Reclamantul a fost reprezentat de mai mulți avocați, ultimul din care fiind dl V. Maximov, avocat cu practică în Chișinău. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de Agentul său, dl V. Grosu.

3. Reclamantul, în special, a pretins violarea dreptului său la respectarea vieții private urmare a refuzului autorităților de ai înregistra etnia după cum acesta a declarat-o.

4. La 05 septembrie 2006, Curtea a decis să comunice cererea Guvernului. La 30 septembrie 2008, de asemenea, s-a decis examinarea în fond a cererii odată cu admisibilitatea acesteia (articolul 29 § 3 din Convenție).

**ÎN FAPT****I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI**

5. Reclamantul s-a născut în 1952 și locuiește în Chișinău. Dînsul este un scriitor și profesor de franceză.

6. Părinții reclamantului, Dumitru Ciubotaru și soția ultimului, Sofia Caraiman, s-au născut în 1927 și, respectiv, în 1928, ambii originari din

Bălți, provincia Basarabia, România. Documentele românești de stare civilă nu conțineau nici o informație despre identitatea lor etnică. În certificatul lor de căsătorie, eliberat de autoritățile sovietice în 1949, rubrica cu privire la etnie a fost necompletată. Oricum, certificatul de naștere a reclamantului eliberat de autoritățile sovietice în 1952 a înscris părinții ca fiind de etnie moldovenească. În certificatul de naștere a mamei reclamantului, eliberat de autoritățile sovietice în 1965, rubrica „etnia” de asemenea a fost necompletată. Ulterior, părinții reclamantului au fost înregistrați drept aparținând etniei moldovenești în pașapoartele de tip sovietic eliberate în 1976 și 1979, potrivit cererilor acestora, completate și semnate de dînsii, în care s-a indicat etnia moldovenească. La fel, în pașaportul său de tip sovietic, reclamantul a fost înscris ca aparținând etniei moldovenești.

7. În anul 2002, reclamantul a aplicat față de autoritățile Moldovei pentru a-și înlocui pașaportul său vechi cu unul de tip nou. În formularul cererii dînsul a înscris „român” în drept cu rubrica cu privire la etnie. Oricum, dînsului i s-a indicat precum că cererea sa nu va fi acceptată pînă cînd nu se menționa etnia moldovenească în aceasta. Reclamantul a contestat.

8. În scurt timp după aceasta, reclamantul s-a adresat oficiului de stare civilă local și a solicitat, *inter alia*, că mențiunea despre etnia sa să fie modificată din cea moldovenească spre cea română. Într-un răspuns datat cu 11 februarie 2003 reclamantul a fost informat precum că din momentul în care părinții săi nu au fost înregistrați drept aparținând etniei române în certificatele sale de naștere și căsătorie, este imposibil de a-l înregistra cu etnia română după cum o cere.

9. La o dată nespecificată, reclamantul s-a adresat către oficiul central al stării civile și din nou a solicitat să-i fie modificată inscripția despre etnie din cea moldovenească spre a cea română. Într-un răspuns din 02 iulie 2004 reclamantul a fost informat precum că etnia română nu a fost indicată în documentele părinților și prin urmare el nu poate pretinde apartenența la această etnie. El a fost sfătuit să consulte Arhivele Naționale pentru a-și stabili originea română a bunicilor săi străbunilor săi. Reclamantul a formulat o serie de plîngeri adresate Prim-ministrului, Președintelui țării și altor oficiali dar fără nici un rezultat.

10. La 26 iulie 2004, reclamantul a inițiat proceduri împotriva autorității responsabile de evidența și înregistrarea stării civile și eliberarea documentelor de identitate și a solicitat, *inter alia*, să fie modificate înregistrările din Registrul de Stat al Populației și în documentele sale de identitate, pentru a fi înscris drept de etnie română. Reclamantul a pledat precum că el nu se considere de etnie moldovenească și această situație contravine dreptului său la libertatea de gîndire și propria demnitate de a nu fi considerat parte dintr-un grup etnic care, după cum o crede, a fost artificial creată de regimul stalinist.

11. La 15 noiembrie 2004 judecătoria sectorului Rîșcani i-a respins acțiunea în temeiul faptului că dînsul nu a probat precum că părinții lui au fost de etnie română, din momentul în care nu exista o asemenea inscripție în actele lor de identitate. Reclamantul a formulat un apel și s-a referit, *inter alia*, la o prevedere din Legea cu privire la minorități naționale (a se vedea mai jos § 15), precum și a invocat Articolul 8 din Convenție.

12. La 15 decembrie 2004 Curtea de Apel Chișinău i-a respins apelul în baza aceluiași temeiuri, statuînd precum că reclamantul a omis să dovedească precum că părinții săi ar fi fost de etnie română. Reclamantul a depus un recurs Curții Supreme de Justiție.

13. La 06 aprilie 2005 Curtea Supremă de justiție a respins recursul reclamantului și a notat precum că potrivit articolului 68 din Legea cu privire la documentele de stare civilă (a se vedea mai jos § 16) este imposibil de a schimba identitatea părinților săi în cea română, deoarece nici într-un document de stare civilă a acestora nu a fost indicată o asemenea etnie.

## II. MATERIALELE RELEVANTE ÎN AFARĂ DE CONVENȚIE

### A. Dreptul național relevant

14. Prevederile relevante din Constituția Republicii Moldova declară:

#### **Articolul 10 Unitatea poporului și dreptul la identitate**

(1) Statul are ca fundament unitatea poporului Republicii Moldova. Republica Moldova este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi.

(2) Statul recunoaște și garantează dreptul tuturor cetățenilor la păstrarea, la dezvoltarea și la exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase.”

15. Legea nr. 382 din 19 iulie 2001 cu privire la drepturile persoanelor aparținînd minorităților naționale și la statutul juridic al organizațiilor lor, stipulează în partea sa relevantă:

#### **Articolul 1**

în sensul prezentei legi, prin persoane aparținînd minorităților naționale se înțeleg persoanele care domiciliază pe teritoriul Republicii Moldova, sînt cetățeni ai ei, au particularități etnice, culturale, lingvistice și religioase prin care se deosebesc de majoritatea populației - moldoveni - și se consideră de altă origine etnică.

**Articolul 2**

Orice persoană aparținând unei minorități naționale are dreptul să aleagă liber dacă aparține minorității respective sau nu. Această alegere sau exercitare a drepturilor legate de ea nu trebuie să pună persoana într-o situație nefavorabilă.

16. Legea nr. 100 din 26 aprilie 2001 cu privire la actele de stare civilă, stipulează:

**Articolul 30. Certificatul de naștere**

În certificatul de naștere se înscriu:

- a) codul numeric personal;
  - b) numele de familie, prenumele, data și locul nașterii copilului;
  - c) numele de familie, prenumele și naționalitatea părinților;
  - d) data întocmirii actului de naștere și numărul de ordine al acestuia;
  - e) denumirea organului de stare civilă care a înregistrat nașterea;
  - f) data eliberării certificatului de naștere;
- 2) denumirea organului care a eliberat certificatul.

**Articolul 66. Cererea privind modificarea, rectificarea sau completarea actului de stare civilă**

(1) Cererea privind modificarea, rectificarea sau completarea actului de stare civilă se depune de către titular sau persoana îndreptățită la oficiul stare civilă de la domiciliul solicitantului.

(2) Oficiul stare civilă soluționează cererea privind modificarea, rectificarea sau completarea actului de stare civilă, dacă nu există litigii între persoanele interesate. În cazurile când:

- a) în actul de stare civilă se atestă inexactități, rubrici necompletate, abrevieri sau greșeli ortografice, lipsa unor date;
- b) la întocmirea actului de stare civilă, au fost neglijate regulile stabilite pentru înregistrarea actelor respective;
- c) solicitantul rectificării prezintă un act oficial cu privire la schimbarea sexului său.

**Articolul 68. Inadmisibilitatea rectificării naționalității părinților în actele de naștere ale copiilor**

Nu se admite rectificarea naționalității părinților în actele de naștere ale copiilor, pe baza actelor de identitate sau de stare civilă ale bunicilor și ale altor ascendenți. Dacă în

actele părinților nu se atestă informația privind naționalitatea la care pretinde solicitantul.

17. Hotărîrea Guvernului nr. 333 din 18 martie 2002 enumără informația care urmează a fi inclusă în datele personale ale fiecărei persoane înscrise în Registrul de stat de Evidență a Populației. Acest act normativ stipulează, *inter alia*, precum că informația despre grupa de sânge, culoarea ochilor, înălțimea, studii, etnia și modelul de semnătură urmează a fi indicate în privința fiecărei persoane. Nici o informație despre apartenența religioasă al individului nu este cerută.

## **B. Colectarea și înregistrarea datelor cu privire la etnie în Moldova**

18. Potrivit obiceiurilor românești între cele două războaie mondiale, nici o informație cu privire la etnie nu a fost colectată de stat, precum și în actele de identitate eliberate de autoritățile românești nu a fost inclusă informația despre etnia posesorului.

19. După ce teritoriul Moldovei a devenit parte a Uniunii Sovietice, autoritățile acestui stat au înregistrat și au indicat în fiecare act de identitate etnia persoanei. Identitatea etnică a fost determinată prin apartenența etnică a părinților persoanei. Dacă părinții au avut etnii diferite, persoana putea opta pentru una din acestea la momentul eliberării actelor sale de identitate la atingerea vârstei de șaisprezece ani. Nu a existat nici o posibilitate ulterioară de a-și modifica propria etnie din actele de identitate sau în registrele de stare civilă. Etnia reprezentanților principalei grupe etnice din RSSM a fost într-un mod obișnuit înregistrată drept moldovenească. În doar câteva cazuri excepționale aceasta s-a înregistrat a fi una română și nu este clar în baza căror criterii s-a făcut această distincție.

20. Practica sovietică de colectare și înregistrare a datelor cu privire la etnie a fost păstrată de autoritățile Moldovei și după declararea independenței, cu diferența că nici o informație cu privire la apartenența etnică nu a fost specificată în buletine de identitate noi. Informația cu privire la identitatea etnică a fost menționată în fiecare înregistrare individuală în Registrul de Stat de evidență a Populației (a se vedea mai sus § 17) și nu a apărut această inscripție în oricare din certificate de stare civilă eliberate persoanelor la naștere, căsătorie, divorț sau deces. Această inscripție apărea doar în certificatele de naștere a copiilor în dreptul rubricii „părinți”. Informația referitoare la etnia persoanelor se menționează, de asemenea, în sentințe penale și alte acte procesuale completate de organele de urmărire unde identitatea etnică a participanților la procedurile penale, cum ar fi acuzații, victime și martorii. La fel, această informație persistă în pașapoartele vechi de tip sovietic, care mai sunt valabile în Moldova și care de obicei sunt posedate de persoane cu o situație financiară precară.

21. După cum a fost și în Uniunea Sovietică, identitatea etnică a individului a fost înregistrată în baza etniei unuia din părinți dacă aceasta

era deosebită. La momentul solicitării actelor de identitate, fiecare persoană este invitată să completeze un formular cu diferite date personale cum ar fi înălțimea, culoarea ochilor, grupul de sînge, limba maternă, etnia și altele. În practică, cererile sunt de obicei respinse dacă etnia indicată de o persoană în formular este deosebită de cea a părinților. Este imposibil, potrivit legislației Moldovei de a schimba identitatea etnică fără a modifica înregistrarea despre etnia cel puțin a unuia din părinți și, respectiv, este imposibil de a schimba etnia părintelui în actele de stare civilă în baza înregistrărilor din actele de identitate a unuia din bunei. (a se vedea mai sus § 16).

### **C. Practica judiciară relevantă și date statistice cu privire la etnie**

22. Guvernul a prezentat o hotărîre judecătorească națională adoptată în iunie 2006 în cauza *Caragheorghii*, unde o persoană a obținut un succes întru modificarea identității sale etnice din cea găgăuză în greacă. Nimeni din părinții săi nu au fost înregistrați drept greci, și oricum instanța a acceptat probele referitoare la unul din străbunei, născut în 1822, care a fost grec în Imperiul Otoman.

23. Potrivit unei informații a Biroului Național de Statistică din Republica Moldova, urmare a ultimului recensămînt din anul 2004, populația este compusă din următoarele etnii: 75.8% moldoveni, 8.4% ucraineni, 5.9% ruși, 4.4% găgăuzi, 2.2% români, 1.9% bulgari și 0.1% alte etnii.

### **D. Actele Organizațiilor Internaționale**

24. Prevederile relevante ale Convenției-cadru pentru protecția minorităților naționale din 1995, în vigoare pentru Moldova din 01 februarie 1998, stipulează:

#### **Articolul 3**

„Orice persoană aparținînd unei minorități naționale are dreptul să aleagă liber dacă să fie tratată sau nu ca atare și nici un dezavantaj nu poate rezulta dintr-o asemenea alegere ori din exercițiul drepturilor legate de aceasta.”

25. Prevederile relevante ale actului de la Conferința de la Copenhaga asupra Dimensiunii Umane a CSCE/OSCE din 1990 stipulează:

“Persoanele aparținînd minorităților naționale au dreptul de ași exprima liber, să-și conserve și să-și dezvolte identitatea lor etnică, culturală sau religioasă și să-și păstreze și să dezvolte propria cultură sub toate aspectele, fără nici o încercare de asimilare împotriva voinței lor.”



## ÎN DREPT

26. Reclamantul a pretins precum că a avut loc violarea Articolului 8 din Convenție datorită faptului că la momentul colectării și înregistrării informației referitoare la identitatea sa, autoritățile au refuzat să-l înscrie identitatea lui română și i-au impus o altă etnie prin care el nu se identifică. Prevederile relevante ale Articolului 8 din prevăd următoarele:

“1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private ...

2. Nu este admisă ingerința unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât dacă aceasta este prevăzută de lege și constituie, într-o societate democratică, o măsură necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protecția sănătății, a moralei, a drepturilor și a libertăților altora.”

27. Reclamantul, de asemenea s-a plîns asupra violării Articolului 6 din Convenție asupra faptului că potrivit legii Moldovei îi era imposibil de a aduce o probă în susținerea pretențiilor sale de modificare a originii sale etnice din cea moldovenească în română. Articolul 6 § 1 din Convenție, în măsura în care este relevant, stipulează:

“Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, ... de către o instanță ..., care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil...”

## I. ADMISIBILITATEA PLÎNGERILOR

28. Guvernul a declarat precum că reclamantul nu a fost victima oricărei ingerințe deoarece nici unul din documentele sale de identitate nu a conținut nici o referință asupra identității sale. Certificatul lui de naștere conținea referința doar asupra identității etnice a părinților săi.

29. Oricum, reclamantul nu a consultat arhivele pentru a depista date despre străbunii români, pînă la bunicii săi, după cum i-a recomandat oficiul central de stare civilă (a se vedea mai sus § 9). Guvernul s-a referit la cauza *Caragheorghii* (a se vedea mai sus § 22) și a susținut precum că reclamantul a fost singurul responsabil pentru rezultatul procedurilor și, prin urmare, cererea lui este improprie.

30. Reclamantul a disputat aprecierile Guvernului și a susținut precum că identitatea sa etnică a fost înregistrată, *inter alia*, în Registrul de Stat de evidență a Populației. El, de asemenea, a pledat precum că imposibilitatea pentru el de a aduce dovezi referitoare la etnia sa română a fost principalul obiect al plîngerii sale potrivit Articolului 6 din Convenție.

31. Curtea reiterează că pentru a fi în posibilitate de a depune o cerere în virtutea Articolului 34, persoane, o organizație non-guvernamentală sau un grup de indivizi trebuie să fie pasibili să pretindă drept victima a unei violări a drepturilor instituite în Convenție. Întru a pretinde a fi victima unei violări,

persoana urmează să fie direct afectată de actul contestat. Convenția prin urmare nu presupune înaintarea unor pretenții de *actio popularis* pentru interpretarea drepturilor pe care le declară sau să permită indivizilor de a se plînge împotriva unei prevederi de lege doar pentru că ar considera, fără a fi direct afectate de aceste norme legale, că acestea contravin Convenției (a se vedea *Burden v. the United Kingdom* [GC], no. 13378/05, §§ 33).

32. În prezenta speță Curtea notează precum că informația referitoare la identitatea etnică a reclamantului a fost indicată în Registrul de Stat de evidență a populației. De asemenea această inscripție a apărut a fi și în certificatele de naștere a copiilor săi și alte materiale precum ar fi documentele ce aparțineau justiției penale (a se vedea § 20). În același timp, Curtea consideră imposibil de a aprecia existența statutului de victimă în sensul Articolului 8 din Convenție pînă la determinarea aspectului cu privire la aplicabilitatea acestei prevederi în speță, o problemă de asemenea disputată de părți. Respectiv, Curtea decide de a cumula aspectul cu privire la statutul de victimă și fondul cauzei.

33. În măsura în care susținerile Guvernului vizavi de omisiunea reclamantului de a proceda la consultarea arhivelor ar putea fi considerată o obiecție cu privire la neepuizarea remediilor domestice, Curtea notează precum că legea națională expres menționează că etnia unei persoane nu poate fi schimbată în baza etniei bunicilor acesteia sau altor rude, dacă documentele de stare civilă a părinților nu indică o asemenea identitate (a se vedea § 16). Prin urmare ar fi fost fără succes pentru reclamant să procedeze la căutarea informației despre etnia inițială a străbunilor săi. Curtea notează precum că soluția adoptată de instanța națională în speța *Caragheorghii* apare a fi contradictorie cu prevederile articolului 68 din Legea cu privire la actele de stare civilă (a se vedea § 16), norma la care Curtea Supremă de Justiție a făcut o referință expresă atunci cînd a respins recursul reclamantului (a se vedea § 13). În aceste circumstanțe, Curtea consideră că cererile reclamantului nu pot fi declarate inadmisibile pentru neepuizarea remediilor domestice.

34. În final, Curtea notează precum că în plîngerea sa inițială reclamantul la fel s-a plîns potrivit Articolului 9 din Convenție. Totuși, în observațiile sale asupra fondului și admisibilității, dînsul a solicitat Curții să nu procedeze la examinarea acestui capăt de plîngere. Respectiv, Curtea nu îl va examina acest capăt.

35. Din momentul în care plîngerile potrivit Articolelor 8 și 6 din Convenție ridică întrebări de fapt și de drept care sînt suficient de serioase încît aprecierea lor depinde de examinarea fondului, și alte temeuri pentru declararea acesteia drept inadmisibilă nu s-au stabilit. Prin urmare, Curtea declară aceste capete de cerere admisibile. În conformitate cu decizia sa de aplicare a Articolului 29 § 3 din Convenție (a se vedea § 4), Curtea va proceda direct la examinarea fondului acestor plîngeri.

## II. PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLUL 8 DIN CONVENȚIE

### A. Susținerile părților

#### 1. Argumentele reclamantului

36. Reclamantul a susținut precum că identitatea etnică, exact cum și identificarea și orientarea sexuală, fac parte din conceptul de viață privată și prin urmare Articolul 8 din Convenție este aplicabil cazului său.

37. Reclamantul a considerat precum că etnia moldovenească a fost creată artificial de autoritățile sovietice și preluată de autoritățile Moldovei din interese politice. Dînsul s-a simțit umilit urmare a impunerii să-și asume o etnie care vine în contradicție cu viziunile sale și percepțiile personale despre adevărata sa identitate.

38. În opinia reclamantului, prezenta cauză poate fi examinată din ambele perspective vizavi de obligațiunile pozitive și negative ale statului prin prisma Articolului 8 din Convenție. În viziunea sa, impunerea forțată a etniei moldovenești asupra lui a constituit o ingerință în dreptul său la identificare și respectiv asupra dreptului la respectarea vieții private. Alternativ, reclamantul a considerat precum că autorităților le este recunoscută și o obligație pozitivă de a-i permite o alegere liberă vizavi de asocierea la oricare grup cultural, inclusiv și cel român, fără a se impune cerința prezentării probelor în acest sens.

39. Reclamantul, care s-a axat în pledoariile sale asupra obligațiunii negative a statului, era sigur că din momentul în care etnia părinților său nu a fost înregistrată în certificatele de naștere a acestora, statul moldav urma să se abțină de la impunerea unei etnie speciale asupra lui la momentul eliberării actelor de identitate. Mai mult decît atît, reclamantul a fost convins că necătînd la faptul că părinții și-au declarat în mod liber apartenența la etnia moldovenească, rusă, ucraineană sau găgăuză, dînsul ar fi fost în posibilitate de a se bucura de libertatea de alegere să se auto-declare și să-i fie înregistrată etnia căreia el personal consideră că-i aparține, fără a fi obligat de stat să-și asume etnia aleasă de părinții săi. Reclamantul a mai menționat în acest context precum că părinții săi au fost forțați de autoritățile sovietice să-și declare etnia moldovenească, potrivit unei politici sovietice referitoare la populația din Basarabia.

40. Reclamantul s-a opus vehement teoriei promovate de autoritățile Moldovei precum că ar exista o etnie moldovenească aparte de etnia română. Oricum, chiar presupunînd că românii sunt o etnie minoritară în Moldova, după cum a pretins Guvernul, dînsul ar fi trebuit să se bucure de dreptul declarat de articolul 2 din Legea cu privire la minorități (a se vedea § 15) și să fie pasibil să-și aleagă neîngrădit dacă aparține ori nu unei minorități. Din momentul în care autoritățile Moldovei și instanțele

naționale au neglijat acest drept, acestea au încălcat prevederile articolului și respectiv ingerința nu a fost corespunzătoare conceptului de „legal” în sensul Articolului 8 din Convenție.

41. Potrivit reclamantului, ingerința în prezenta cauză nu a urmărit un scop legitim. În fapt, Guvernul urmărind scopul „moldovenizării” populației a reprezentat interesele unui grup majoritar etnic și nu cele scopuri legitime prevăzute de al doilea paragraf al Articolului 8 din Convenție.

42. În opinia reclamantului, politica statală de impunere forțată a etniei moldovenești asupra lui și altora a rezultat în xenofobie după cum aceasta contravine oricăror valori democratice și nu promovează pluralismul inerent într-o societate democratică. Reclamantul a negat argumentul Guvernului precum că dânsul ar fi dorit să-i fie înregistrată etnia română pentru a avea posibilitatea obținerii ulterioare a cetățeniei României. Reclamantul a susținut precum că potrivit legii României, cetățenia se acordă ex-cetățenilor români și descendenților acestora indiferent de originea etnică a acestora. Reclamantul a complîns precum că statul i-a plasat o sarcină excesivă și de neîntrecut prin solicitarea probelor documentare a originii sale române în circumstanțele în care a fost bine cunoscut faptul precum că cei mai mulți reprezentanți a grupei etnice majoritare au fost într-un mod deliberat înscrși drept etnici moldoveni în perioada sovietică. Și mai mult, reclamantul a fost plasat într-o poziție esențialmente dezavantajată în raport cu Guvernul, care nu era impus să aducă probe în sensul apartenenței reclamantului la etnia moldovenească.

## 2. Argumentele Guvernului

43. Guvernul a pretins precum că Articolul 8 din Convenție nu este aplicabil prezentei cauze deoarece dreptul la respectarea vieții private nu acoperă dreptul la etnia etnică și în fapt nu a existat nici o ingerință în drepturile reclamantului potrivit acestei prevederi.

44. Alternativ, o simplă declarație din partea reclamantului precum că părinții săi erau de etnie română nu este suficientă pentru modificarea înregistrării. A existat o necesitate de probare dar nu în baza argumentelor bazate pe pretinsul adevăr istoric și științific. Guvernul a susținut precum că reclamantul nu a fost singura persoană care a inițiat proceduri întru schimbarea etniei moldovenești în cea română. În acest sens, Guvernul a făcut o referință la o speță similară privitoare la altă identitate, și nemijlocit la speța *Caragheorghi*, unde o persoană a reușit să-și schimbe identitatea etnică din cea găgăuză în greacă în baza probelor vizavi de apartenența unuia din străbunei la etnia greacă (a se vedea § 22). În același timp Guvernul a accentuat atenția asupra articolului 68 din legea cu privire la actele de stare civilă, care clar stipulează precum că este imposibilă rectificarea etniei a unuia din părinți în certificatele de naștere a copiilor, avînd ca temei actele de identitate a bunelor sau altor ascendenți, dacă

actele de stare civilă a părinților nu conțin informații cu privire la etnia solicitată.

45. Guvernul suplimentar a argumentat precum în părinții reclamantului la solicitarea eliberării actelor de identitate, adresată în anul 1976 și anul 1979 către autoritățile sovietice, au scris cu propria mână precum că sunt moldoveni. Prin urmare, părinții reclamantului nu și-au declarat niciodată apartenența la etnia română.

46. Guvernul a contestat alegațiile reclamantului vizavi de pretinsa politică a autorităților sovietice și moldave cu privire la denaționalizarea teritoriului Moldovei, susținând precum că în afară de moldoveni de etnie, a mai fost înregistrat un număr semnificativ de persoane cu etnii română, poloneză, ucraineană, bulgară, evreiască, belorusă, tadjic, romi, nemțească și altele. Guvernul a prezentat multiple copii de asemenea înregistrări.

47. Potrivit Guvernului, o acceptare formală a cererilor de schimbare a etniei, doar în baza o declarațiilor solicitantului și nu pe probe, ar fi condus la consecințe serioase de natură administrativă. Guvernul a formulat o întrebare retorică ce s-ar fi întâmplat dacă un număr semnificativ de cetățeni moldoveni s-ar fi auto-declarat drept aparținând etniei franceze, nemțești sau engleze și ar fi fost corespunzător înregistrați astfel, doar în baza propriilor declarații. În viziunea Guvernului această situație constituie una abuz față de alte state. Guvernul a sugerat precum că dorința reclamantului întru ași înregistra etnia română ar putea fi motivată prin intenția sa de a obține cetățenia română și a pledat precum că este în limitele marjei de apreciere a Guvernului de a determina care din solicitări referitoare la schimbarea etniei ar putea acceptate. În orice caz, Convenția este interpretată în lumina circumstanțelor prezente și nu prin prisma aspectelor istorice și cu privire la perioada când Convenția nu a existat ca atare.

48. Referindu-se la Convenției-cadru pentru protecția minorităților naționale, Guvernul a susținut precum că alegerea individuală a etniei este un element esențial dar nu suficient întru utilizarea acestuia pentru a se bucura de privilegii speciale.

## **B. Aprecierea Curții**

49. Curtea reiterează precum că conceptul de „viață privată” este o noțiune largă pasibilă pentru o definiție extensivă. Această noțiune include și integritatea fizică ori psihică a persoanei (a se vedea *Pretty v. the United Kingdom*, no. 2346/02, § 61, ECHR 2002-III, and *Y.F. v. Turkey*, no. 24209/94, § 33, ECHR 2003-IX). Utilizarea conceptelor autonome este un principiu important izvorât din interpretarea garanțiilor acordate de Articolul 8. Potrivit acestui principiu protecția se acordă unei sfere private a fiecărui individ, inclusiv și dreptului de ași stabili detaliile identității sale inerente unei ființe umane (a se vedea *Burghartz v. Switzerland*, 22 February 1994, § 24, Series A no. 280-B; *Christine Goodwin v. the United*

*Kingdom* [GC], no. 28957/95, § 90, ECHR 2002-VI). Curtea a statuat precum că identitatea sexuală, numele și orientarea sexuală, cât și viața sexuală, sunt elemente care aparțin unei identități individului fiind incluse în sfera privată protejată de Articolul 8 ( a se vedea printre alte imperative, *Bensaid v. the United Kingdom*, no. 44599/98, § 47, ECHR 2001-I with further references, and *Peck v. the United Kingdom*, no. 44647/98, § 57, ECHR 2003-I). Într-o cauză recentă, în speța *S. and Marper v. the United Kingdom* ([GC], nos. 30562/04 and 30566/04, § 66, 4 December 2008), Curtea a constatat adăugător că identitatea etnică de asemenea este un element aparținând identității individului căzând în domeniul Articolului 8.

50. Deși obiectul de bază a Articolului 8 este protejarea individului de ingerințe arbitrare din partea autorităților publice, prevederile sale în principiu nu impun obligatoriu statul să se abțină de la asemenea ingerințe. Odată cu existența unei obligații negative prioritare este posibilă și prezența unor obligații pozitive inerente respectării vieții private. Aceste obligații pot implica adoptarea de măsuri destinate asigurării respectării vieții private (a se vedea *X and Y v. the Netherlands*, 26 March 1985, § 23, Series A no. 91). Limitele între obligațiile pozitive și negative ale statului în conformitate cu această prevedere nu permit o definiție exactă, totuși principiile aplicabile sunt similare. În ambele contexte urmează a fi luată în considerație respectarea unei balanțe echitabile între interesele competitive a individului și a societății în întregime, în ambele contexte Statul beneficiază de o anumită marjă de apreciere (a se vedea *Paulík v. Slovakia*, no. 10699/05, § 43, ECHR 2006-XI (extracts)).

51. Curtea reiterează precum că în aprecierea sa în prezenta cauză, va ține cont de faptul că Convenția nu concepe unele drepturi teoretice și iluzorii, acestea urmînd a fi practice și efective (a se vedea *Airey v. Ireland*, 9 October 1979, § 24, Series A no. 32). Din momentul în care Articolul 8 nu conține explicit unele cerințe procedurale, este important pentru un beneficiu efectiv a drepturilor garantate de aceste prevederi să fie asigurat un proces decizional echitabil în măsura în care să asigure respectul intereselor asigurate de acesta. Acest proces poate necesita existența unui cadru procedural efectiv în cadrul căruia o persoană poate să-și urmărească drepturile prevăzute de Articolul 8 în niște condiții echitabile, inclusiv aspectele legate de probațiune și dovezi. Curtea reamintește în acest sens, precum în speța *I. v. Finland* (no. 20511/03, § 44, 17 Iulie 2008) constatînd o violare a Articolului 8 din Convenție, Instanța a atras atenția asupra faptului că statul a plasat pe umerii reclamantului o sarcină prea dificilă de probațiune în cadrul procedurilor civile în care dînsa a solicitat compensații pentru dezvăluirea informațiilor despre starea sa de sănătate.

52. Curtea este în cunoștință de cauză despre caracterul extrem de sensibil a problemelor invocate în prezenta speță. Prin urmare se accentuează, în primul rînd, că pentru a fi posibilă judecarea faptelor în prezenta speță, Curtea se va distanța de la disputele existente în societatea

moldovenească despre identitatea etnică a grupului social de bază, și se va axa în principal asupra legislației Republicii Moldova și poziției oficiale a Guvernului respondent (a se vedea § 15 și § 23 ) atunci când se va referi la moldoveni și români.

53. După cum s-a menționat anterior, pe lângă elemente precum „numele”, „sexul”, orientarea „sexuală” și „religioasă”, identitatea etnică a unui individ de asemenea constituie un aspect esențial al vieții sale private și identificării. Acest aspect trebuie să fie în mod special adevărat în contextul social din Republica Moldova, unde problema identității este obiectul tensiunilor sociale și disputelor aprige de mai mult timp și, nu mai puțin important, unde înregistrarea etnică, prin contrast cu alte aspecte ale identității înregistrate, devine decisivă pentru determinarea identității etnice a copiilor și a generațiilor ce urmează. Respectiv, circumstanțele prezentei cauze cad sub noțiunea de „viață privată” conform Articolului 8 din Convenție și din momentul în care autoritățile au refuzat înregistrarea identității etnice declarate de reclamant, dînsul poate pretinde statutul de victimă a unei violări a prevederilor acestui Articol. Astfel, Curtea respinge obiecția preliminară a Guvernului (a se vedea § 32).

54. Reclamantul a pretins precum că acțiunile autorităților nu au fost „prevăzute de lege”; oricum Curtea consideră precum că prevederile articolului 68 din Legea cu privire la actele de stare civilă au fost formulate în niște termeni destul de clari încît să fie destul de accesibile și previzibile în acest sens.

55. Din momentul în care reclamantul a pledat și asupra lipsei unui scop legitim, Guvernul expres nu s-a referit la oricare din scopuri legitime urmărite în această cauză. Curtea, din viziunea sa, admite că măsura impusă a urmărit scopuri legitime pentru asigurarea securității naționale și prevenirii de tulburări.

56. Argumentul principal al Guvernului a fost precum că înregistrarea identității etnice a unui individ, de ar fi făcută în principal în baza declarației subiective și în absența oricăror temeuri obiective referitoare la relația individului cu pretinsa etnie, ar rezulta în consecințe grave de ordin administrativ și unele eventuale disensiuni cu alte state.

57. Curtea nu contestă dreptul Guvernului de a solicita unele dovezi obiective asupra pretense etnii. În aceeași ordine de idei, Curtea poate accepta abilitatea autorităților de a respinge o cerere de înregistrare oficială a apartenenței la un grup etnic specific atunci, cînd această solicitare este de natură exclusiv subiectivă și neprobată. În prezenta cauză, oricum reclamantul, aparent s-a întîlnit cu o condiție dintr-o prevedere legislativă care i-a făcut imposibilă aducerea oricăror dovezi întru a-și susține solicitarea. Și acest lucru este cert din momentul în care articolul 68 din Legea cu privire la actele de stare civilă, precum și practicile curente de înregistrare a identității etnice, creează bariere neînfruntabile pentru oricine care dorește să-și înregistreze o etnie diferită de cea înregistrată asupra

părinților săi de autoritățile sovietice. Potrivit acestui articol reclamantul ar fi putut să-și modifice etnia sa doar în cazul în care ar fi arătat precum că cel puțin unul din părinții săi a fost de etnie română și oficial înregistrat astfel; cea ce reprezintă o sarcină de probațiune disproporționată în raport cu realitățile istorice din Republica Moldova (a se vedea § 18 și 19).

58. Curtea ar dori să observe suplimentar că pretenția Dlui Ciubotaru este bazată în principiu pe propria și subiectivă percepție despre etnia sa. Este evident că el ar fi fost în posibilitate să aducă dovezi obiective întru existența legăturilor cu grupul de etnie română cum ar fi limba, numele, afecțiune și alte. Totuși, nici o dovadă de acest gen nu este solicitată de legislația în vigoare din Moldova.

59. Având în vedere cumulul de circumstanțe a cauzei, nu poate fi susținut faptul că întreaga procedură, instituită pentru reclamantul să-și vadă etnia sa modificată, a fost în corespundere cu obligațiile pozitive ale Moldovei de ai asigura acestuia dreptul său la respectarea vieții private. Pentru Curte, omisiunea Statului a constituit, în fapt, inabilitatea reclamantului de a se bucura de examinarea pretenției sale despre apartenența la un grup etnic distinct prin prisma unor dovezi obiective și coroborative aduse în susținerea acestei pretenții. Prin urmare Curtea concluzionează că autoritățile nu s-au conformat obligației pozitive de asigurare în favoarea reclamantului a dreptului acestuia la respectarea vieții private. Respectiv a avut loc violarea Articolului 8 din Convenție.

### III. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 6 DIN CONVENȚIE

60. Reclamantul, de asemenea a pretins precum că Articol 6 a fost încălcat prin prisma faptului că potrivit legislației Moldovei, lui i s-a creat un impediment pentru a prezenta dovezi care ar susține solicitarea sa de modificare a etniei moldovenești în acea română. Din momentul în care acest capăt de cerere se referă asupra aceluiași aspecte după cum acestea au fost observate în lumina Articolului 8, Curtea nu consideră necesar de a-l examina separat. (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Megadat.com S.R.L. v. Moldova*, no. 21151/04, § 80, 8 April 2008).



#### IV. APLICAREA ARTICOLULUI 41 DIN CONVENȚIE

61. Articolul 41 din Convenție prevede:

“Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

##### **A. Prejudiciu**

62. Reclamantul a pretins 3 000 euro (EUR) drept compensații pentru prejudiciul moral.

63. Guvernul nu a căzut de acord, susținând precum că această sumă este neîntemeiată și prin urmare pretenția reclamantului urmînd a fi respinsă.

64. Avînd în vedere constatarea existenței unei violări, Curtea consideră că o atribuire a compensației pentru prejudiciu moral este justificată în prezenta cauză. Apreciind echitabil, Curtea acordă reclamantului suma de 1 500 EUR.

##### **B. Costuri și cheltuieli**

65. Reclamantul a pretins 6 280 EUR pentru costuri și cheltuieli suportate în timpul procedurilor în fața Curții din partea reprezentantului său care a prezentat observații relevante cauzei. Reclamantul a solicitat achitarea directă a acestor sume în favoarea reprezentantului său.

66. Guvernul a considerat această pretenție nejustificată și excesivă.

67. În prezenta cauză, avînd în vedere descifrarea serviciilor de asistență prezentată și complexitatea cauzei, Curtea acordă 3 500 EUR cu titlu de costuri și cheltuieli suportate de reprezentantul reclamantului, acela care a prezentat observații în speță, care urmează a fi achitate în beneficiul acestuia din urmă pe contul bancar indicat de ultimul (a se vedea *Denizci and Others v. Cyprus*, nos. 25316-25321/94 and 27207/95, § 428, ECHR 2001-V, și *Cobzaru v. Romania*, no. 48254/99, § 111, 26 July 2007).

##### **C. Penalități**

68. Curtea consideră oportun ca penalitățile de întârziere să fie calculate reieșind din rata minimă de împrumut a Băncii Centrale Europene la care se vor adăuga trei procente.

**DIN ACESTE CONSIDERENTE, CURTEA ÎN UNANIMITATE**

1. *Conexează la fondul cauzei*, obiecția Guvernului cu privire la lipsa statului de victimă și *declară* cererea admisibilă;
2. *Hotărăște* că avut loc violarea Articolului 8 din Convenție și *respinge* obiecția sus-menționată a Guvernului;
3. *Hotărăște* că nu este necesară examinarea distinctă a capătului de plîngere adresată potrivit Articolului 6 din Convenție;
4. *Hotărăște*
  - (a) că Statul reclamat va achita reclamantului, în decurs de trei luni de la data la care prezenta hotărîre va deveni definitivă, potrivit Articolului 44 § 2 din Convenție, suma de 1 500 EUR (o mie și cinci euro) cu titlu de prejudiciu moral și suma de 3 500 EUR (trei mii și cinci euro) cu titlu de costuri și cheltuieli, sumele care urmează să fie convertite în valuta națională a statului reclamat la rata de schimb aplicabilă la data executării, plus orice taxă care poate fi încasată;
  - (b) că din momentul expirării termenului mai sus menționat de trei luni pînă la achitarea efectivă a sumei respective, statul reclamat va achita o dobîndă egală cu rata minimă a dobînzii de împrumut a Băncii Centrale Europene, plus trei procente;
5. *Respinge* restul pretențiilor reclamatului de satisfacție echitabilă.

Întocmită în limba engleză și notificată în scris la 27 aprilie 2010, în conformitate cu Regula 77 § § 2 și 3 din Regulamentul Curții.

Fatoş Aracı  
Grefier adjunct

Nicolas Bratza  
Președinte

În conformitate cu Articolul 45 § 2 din Convenție și Regula 74 § 2 din Regulamentul Curții, opinia separată a judecătorului Mijović este anexată la prezenta hotărîre.

N.B.  
F.A.

## OPINIE CONCORDANTĂ A JUDECĂTORULUI MIJOVIĆ

Deși am votat odată cu majoritatea Camerei, motivația mea cu privire la constatarea violării Articolului 8 din Convenție diferă semnificativ de părerile expuse în prezenta hotărîre.

Potrivit hotărîrii în cauză, Articolul 8 din Convenție a fost încălcat din cauza inexistenței unei posibilități, conform legislației Moldovei în vigoare la moment, pentru reclamant de a avea examinată pretenția sa vizavi de apartenența la un grup etnic prin prisma unor dovezi obiective și coroborative aduse în susținerea acestei pretenții (a se vedea § 59 din hotărîre). Din momentul în care majoritatea judecătorilor s-au axat pe condițiile impuse de legislația Moldovei care a făcut imposibilă pentru reclamant a probării pretențiilor sale, în opinia mea personală violarea urma să fie recunoscută cu referire la refuzul autorităților de ai satisface cerința reclamantului în vederea schimbării identității astfel după cum el își conștientizează etnia prin propria lui percepție.

Revenind la circumstanțele cauzei, un aspect nu poate fi ignorat precum că ar exista o aparentă inconsistență, pe de o parte, între practicile autorităților Moldovei în domeniul de înregistrare a identității etnice și, pe de o altă parte, legislația domestică (Constituția Republicii Moldova și Legea cu privire la minoritățile naționale) și internațională (Articolul 3 din Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale din 1995) (a se vedea § 14, 15 și 24 din hotărîre). După cum și legislația domestică și cea internațională oferă persoanei dreptul de a-și alege liber apartenența sau nu la un grup etnic minoritar, aparent practicile autorităților Moldovei impun individului o etnie distinctă (moldovenească), practici care eu le consider *per se* contrare principiului de auto-identificare, care nu numai că au fost acceptate dar și dezvoltate în hotărîrea Marii Camere în speța *Sejdić and Finci v. Bosnia and Herzegovina* (*Sejdić and Finci v. Bosnia and Herzegovina* [GC], nos. 27996/06 and 34836/06, 22 December 2009). În această din urmă hotărîre, Marea Cameră a constatat precum că reclamantii, care s-au declarat drept de origine rom și evreu și care nu și-au dorit să-și recunoască afilierea la componența populației (bosniaci, croați și sârbi) au fost discriminați pentru aceasta (a se vedea § 45 din hotărîre). Aspectul cu privire la etnie, după cum s-a discutat în această hotărîre menționată a fost explicat ca avînd originea sa în ideea despre grupuri sociale caracterizate în special prin aceeași naționalitate, credința religioasă, limba comună sau originea culturală, tradiții și uzanțe (a se vedea § 43 din hotărîre). Importanța specială a aceluși caz pentru prezenta speță este de a accentua concluzia prin justificarea Marii Camere, și anume precum că dreptul oricărei persoane de ași declara apartenența la un grup etnic (sau nu) trebuie să fie respectat. În Moldova, cum și în Bosnia și Herzegovina, afilierea

etnică nu trebuie să depindă de conceptul legal sau elementul obiectiv, dar de unul politic și subiectiv. Nu a fost explicat în prezenta cauză dacă ar exista orare anumite criterii obiective pentru instituirea apartenenței la un grup etnic particular, precum și nici consecințele legale pentru un individ care stabilește o astfel de afiliere. Astfel spus, eu consider că auto-identificarea este elementul fundamentat mai mult pe o percepție individuală decât cea obiectivă, și prin urmare eu nu pot să mă alătur motivației admise de Cameră în prezenta hotărîre.